

SV17

FRANZ SCHUBERT
1797 - 1828

07

MATTHIAS GOERNE, bariton
ALEXANDER SCHMALCZ, piano

DIMARTS 22 D'AGOST, 21:30 h

Lieder de Robert Schumann (1850)

Der Einsiedler, op. 83/3
 Einsamkeit, op. 90/5
 Requiem, op. 90/7

Hollywooder Liederbuch (selecció), de Hanns Eisler (1942/43)

Hotelzimmer 1942 | Die Maske des Bösen
 An den kleinen Radioapparat | Frühling | Auf der Flucht
 Über den Selbsmord | Die Flucht | Die Landschaft des Exils

Lieder d'Hugo Wolf (1890)

Harfenspieler I
 Harfenspieler III
 Harfenspieler II

Fünf Hollywood-Elegien, de Hanns Eisler (1942/1943)

Unter den grünen Pfefferbäumen
 Die Stadt ist nach den Engeln genannt
 Jeden Morgen, mein Brot zu verdienen
 Diese Stadt hat mich belehrt
 In den Hügeln wird Gold gefunden

Lieder d'Hugo Wolf

Grenzen der Menschheit (1889)
 Sonne der Schlummerlosen (1897)
 Morgenstimmung (1896)

Hollywooder Liederbuch (selecció), de Hanns Eisler (1942/43)

Speisekammer 1942 | Ostersonntag | Die letzte Elegie
 Die Heimkehr | Der Sohn I

Zwei Lieder nach Worten von Pascal, de Hanns Eisler (1942/43)

Despite these miseries, man wishes to be happy
 The only thing which consoles us for our miseries is diversion

Hollywooder Liederbuch (selecció), de Hanns Eisler (1942/43)

Erinnerung an Eichendorff und Schumann
 L'automne californien

Abendlied, op. 107/6, de Robert Schumann (1851/52)

SCHUBERTÍADA
VILABERTRAN
25 ANYS

Palau de la Música Catalana

Temporada 2017-18

Abona't a *Palau Grans Veus!*

Anne Sofie von Otter
& Kristian Bezuidenhout
Mozart, Schubert i Beethoven

Piotr Beczała
Cançons italianes

Diana Damrau
& Jonas Kaufmann
Cançoner italià de Wolf

Juan Diego Flórez
Àries de Mozart

Mark Padmore
& Cor de Cambra
del Palau
Schubert i Britten

Bryn Terfel &
Gulbenkian
Orchestra
Comiat de Wotan de Wagner
i *Mort de Boris* de Mussorgski

Olga Peretyatko
Cançons de Schubert, Verdi
i Glinka

Abona't als 7 concerts partir de 232 euros

Abonament jove -40%

Entrades individuals, packs a mida i itineraris ja a la venda.

Més informació sobre cicles i modalitats d'abonament:

Telèfon: 902 442 882 / 93 295 72 42

taquilles@palaumusica.cat / abonaments@palaumusica.cat

www.palaumusica.cat

BIOGRAFIA

MATTHIAS GOERNE

Matthias Goerne és convidat regularment als festivals i als auditoris més importants del món, com el Wigmore Hall de Londres o el Carnegie Hall de Nova York. En la seva important carrera com a intèpret de *Lied* l'han acompanyat pianistes com Pierre-Laurent Aimard, Leif Ove Andsnes, Alfred Brendel, Christoph Eschenbach, Elisabeth Leonskaja o Alexander Schmalcz. Des que va debutar com a cantant d'òpera al Festival de Salzburg el 1997 com a Papageno (*Die Zauberflöte*), ha estat convidat per actuar a la ROH de Londres, al Teatro Real de Madrid, la Semperoper de Dresden o la Metropolitan Opera House de Nova York. Ha interpretat entre d'altres els papers wagnerians de Wolfram (*Tannhäuser*), Kurwenal (*Tristan und Isolde*) i els protagonistes de Lear d'Aribert Reimann o Wozzeck d'Alban Berg.

Matthias Goerne va debutar a la Schubertiada a Vilabertran a la segona edició, l'any 1994. Enguany hi participa per divuitena vegada.

ALEXANDER SCHMALCZ

Alexander Schmalcz va rebre les seves primeres classes de piano com a corista al Dresden Kreuzchor; va estudiar als Conservatoris de Dresden i Utrecht i a l'Escola Guildhall de Música i Drama de Londres. Ha guanyat nombrosos premis, incloent-hi el concurs Nederlands Impressariat l'any 1995 (juntament amb el seu trio de piano) i el Premi Gerald Moore i el Premi d'acompanyant Megan Foster el 1996. Actua regularment a les sales de concert més importants com ara el Wigmore Hall de Londres, la Schubertiada a Schwarzenberg, el Concertgebouw d'Amsterdam, la Royal Opera House de Londres o el Kennedy Center de Washington DC. Treballa regularment amb cantants com Matthias Goerne, Peter Schreier, Grace Bumbry, Konrad Jarnot o Stephan Loges. Els seus companys de música de cambra inclouen el Petersen Quartet i el violoncel·lista Claus Reichardt. És professor al Conservatori Robert Schumann a Düsseldorf des de 1999.

Alexander Schmalcz va debutar a la Schubertiada a Vilabertran l'any 2008. Enguany hi participa per sisena vegada.

Matthias Goerne ens proposa, una Schubertiada més, un apassionant diàleg entre diversos autors i diferents estètiques sustentat per una idea temàtica central. Els compositors que escoltarem avui són **Robert Schumann** i **Hugo Wolf** que, si l'any passat van tenir el seu contrapunt en Xostakòvitx, en aquesta ocasió el troben en **Hanns Eisler**, autor especialment estimat pel baríton alemany. Com a fil conductor i nexe d'unió, els diferents rostres de la soledat.

A través de la figura de Hanns Eisler podem traçar un relat fidedigne dels vaivens polítics, socials i artístics del convuls segle XX. Format en l'estètica de la Segona Escola de Viena d'Arnold Schönberg, a partir dels anys vint abandona aquest estil per fer música popular. Enormement versàtil, escriu tot tipus de composicions *agitprop* en col·laboració amb camarades com Bertolt Brecht, des de balades i cors fins a música per a documentals de caràcter polític. Amb l'arribada de Hitler al poder, ha de prendre el camí de l'exili, primer a Europa i posteriorment als Estats Units. Durant aquest període, entre el 1933 i el 1948, any en el qual és acusat per la seva pròpia germana al Comitè d'Activitats Antiamericanes i deportat, de nou, a Alemanya, Eisler torna a formes musicals convencionals, com el *lied* artístic o la simfonia, i compon algunes de les seves obres més importants: *Deutsche Sinfonie*, *Fourteen Ways of Describing Rain*, dedicada a Arnold Schönberg i *Hollywooder Liederbuch*. La seva trajectòria vital acabarà a la RDA, en la qual, si bé va ser rebut amb els braços oberts (fins i tot va escriure'n l'himne nacional), de seguida va topar amb les autoritats comunistes per diferències estètiques. Va morir, sol i deprimit, l'any 1962.

El *Hollywooder Liederbuch* és, probablement, un dels més importants, desconeguts i colpidors cicles de cançons del segle XX. Eisler hi aboca tota l'ansietat i el desempar d'un exiliat que, des d'una petita i calorosa cambra californiana, escolta impotent, a través d'un petit transistor, com Europa, i més concretament Alemanya, s'autoaniquila i, amb ella, tota una tradició cultural. Eisler va compondre aquestes cançons al ritme de gairebé una al dia, paral·lelament als encàrrecs escadussers que anava rebent, especialment música per a cinema, tipus de composició en el que va excel·lir fins al punt de ser nominat a dos Òscars. Les cançons del *Hollywooder Liederbuch* van suposar una mena d'exorcisme, compartit quotidianament amb companys d'exili com Brecht, Mann, Schönberg o Adorno. Tot i ser una obra especialment estimada per l'autor, Eisler no va deixar una versió definitiva i hi ha dubtes sobre la forma final prevista. Va ser editada, inicialment, de manera fragmentària fins que es va fer una primera edició que constava de trenta-vuit cançons, recopilades sota el títol provisional de *Hollywooder Liederbüchlein*. Posteriorment, l'edició crítica de Hartel & Breitkopf va incloure vuit *lieder* més, escrits durant el mateix període, arribant a un total de quaranta-set i es va imposar, definitivament, el títol que avui coneixem.

Dins del cicle hi trobem vint-i-vuit poemes de Brecht, cinc de Mörike, sis de Hölderlin, dos del filòsof Blaise Pascal i un de Goethe, Eichendorff, Rimbaud i el cineasta Berthold Viertel, així com extractes de l'Antic Testament i un poema del mateix compositor. La diversitat de les fonts, per tant, és summament eclèctica, com també l'estil musical emprat, que va de l'homenatge a Schubert fins a referències jazzístiques. Un calaix de sastre d'una enorme varietat estilística, tant des d'un punt de vista tonal com rítmic i de caràcter que, tot i això, i gràcies al geni d'Eisler, assoleix la unitat d'un *collage*. Definit per Matthias Goerne com "un *Winterreise* del segle XX", en aquest recorregut trobem diversos mini cicles. Les setze primeres cançons estan basades en poemes de Brecht però, més endavant, topem amb diferents grups amb entitat pròpia, entre els quals destaquen les **Hollywood-Elegien**, també a partir de Brecht, **Zwei Lieder** sobre poemes de Pascal, els *Anakreontische Fragmente* de Mörike i un grup final basat en Hölderlin. La selecció que escoltarem avui, però, està centrada, exclusivament, en textos de Brecht i els dos poemes de Pascal.

Si la soledat de l'exili és l'epicentre temàtic del *Hollywooder Liederbuch*, també és un dels temes recurrents en la vida i l'obra de dos dels més grans compositors de cançons de tots els temps: Robert Schumann i Hugo Wolf. Ambdós van morir relativament joves i sols a causa de trastorns psiquiàtrics com a conseqüència de la sífilis i van abordar, amb les seves cançons i de manera obsessiva, el tema de la soledat des de plantejaments estètics ben diferents. Schumann mitjançant l'extasi líric i Wolf, la declamació continua. Tots dos, això sí, amb feridora sinceritat.

Robert Schumann obra i tanca el recital, fixant el nucli temàtic del programa. Tant **Einsiedler** com **Abendlied** tracten el patiment provocat per la soledat i la protecció de la nit, mentre que les altres dues cançons, **Einsamkeit i Requiem**, pertanyen a un dels grans cicles de maduresa de Schumann, els *Sechs Gedichte und Requiem*, op. 90. Els sis poemes d'aquest opus són de Nikolaus Lenau, mentre que Requiem és un epíleg afegit per Schumann quan, durant la composició de les peces, li arribà la notícia, errònia, de la mort de Lenau. Una notícia que va afectar molt especialment un Schumann que va veure, en el final de l'escriptor en un sanatori, un preludi d'allò que inevitablement l'esperava.

Un final compartit també per Hugo Wolf qui, en un dels seus esclats creatius, va posar música a una quantitat ingent de poemes de Goethe, escriptor ideal per a ell per la seva teatralitat objectiva, allunyada del subjectivisme d'un Heine o un Lenau, molt més propers a la sensibilitat de Schumann. Les **Cançons de l'arpista**, d'una exigència i un dramatisme abassegadors, formen una mena de sonata amb dos moviments extrems, de gran tensió dramàtica, que troben el seu contrapunt en la cançó central, conformant un tríptic que ens planteja una altra perspectiva de la soledat: la d'aquell que carrega un sentiment de culpa terrible i inconfessable. Una imatge més d'aquest calidoscopi infinit que és la soledat.

TEXTOS

ROBERT SCHUMANN (1810- 1856)

Joseph von Eichendorff

Der Ensiedler

Komm, Trost der Welt, du stille Nacht!
Wie steigst du von den Bergen sacht,
Die Lüfte alle schlafen,
Ein Schiffer nur noch, wandermüd,
Singt übers Meer sein Abendlied
Zu Gottes Lob im Hafen.

Die Jahre wie die Wolken gehn
Und lassen mich hier einsam stehn,
Die Welt hat mich vergessen,
Da tratst du wunderbar zu mir,
Wenn ich beim Waldesrauschen hier
Gedankenvoll gesessen.

O Trost der Welt, du stille Nacht!
Der Tag hat mich so müd gemacht,
Das weite Meer schon dunkelt,
Laß ausruhn mich von Lust und Not,
Bis daß das ewige Morgenrot
Den stillen Wald durchfunkelt.

Nikolaus Lenau

Einsamkeit

Wilderwachs'ne dunkle Fichten,
Leise klagt die Quelle fort;
Herz, das ist der rechte Ort
Für dein schmerzliches Verzichten!

Grauer Vogel in den Zweigen!
Einsam deine Klage singt,
Und auf deine Frage bringt
Antwort nicht des Waldes Schweigen.

Wenn's auch immer Schweigen bliebe,
Klage, klage fort; es weht,
Der dich höret und versteht,
Stille hier der Geist der Liebe.

Nicht verloren hier in Moose,
Herz, dein heimlich Weinen geht,
Deine Liebe Gott versteht,
Deine tiefe, hoffnungslose!

El solitari

Vine, consol del món, tranquil·la nit!
Puges poc a poc per la muntanya,
tots els vents dormen,
només un mariner, cansat de viatjar,
canta en el mar el seu cant nocturn
lloant Déu que el guia fins el port.

Els anys passen, com els núvols,
i em deixen aquí tot sol,
el món m'ha oblidat,
des que et vas acostar miraculosament,
quan estava assegut pensatiu,
escoltant els murmuris del bosc.

Oh, consol del món, tranquil·la nit!
El dia m'ha cansat molt,
el mar immens ja s'enfosqueix,
deixa'm descansar de plaers i misèries,
fins que el vermell de l'alba eterna
il·lumini el bosc tranquil.

Solitud

Entre foscos pins bosquerols
es lamenta blanament la font;
cor meu, aquest és el lloc escaient
per a la teva punyent renúncia!

Ocell gris en la branca,
canta solitari la teva queixa;
el silenci del bosc
no contesta la teva pregunta.

Però encara que sempre calli,
queixa't, i segueix-te queixant,
aquí alena qui et sent i comprèn,
el silencios esperit de l'amor.

Que no es perdin entre la molsa,
cor meu, les teves furtives llàgrimes;
Déu comprèn el teu amor,
profund i sense esperances!

TEXTOS

Requiem (Altkatholisches Gedicht)

Ruh von schmerzensreichen Mühen
Aus und heißem Liebsglühen!
Der nach seligem Verein
Trug Verlangen,
Ist gegangen
Zu des Heilands Wohnung ein.

Dem Gerechten leuchten helle
Sterne in des Grabes Zelle,
Ihm, der selbst als Stern der Nacht
Wird erscheinen,
Wenn er seinen
Herrn erschaut in Himmelspracht.

Seid Fürsprecher, heil'ge Seelen!
Heil'ger Geist, laß Trost nicht fehlen.
Hörst du? Jubelsang erklingt,
Feiertöne
Darein die schöne
Engelsharfe singt:

Ruh von schmerzensreichen Mühen
Aus und heißem Liebesglühen!
Der nach seligem Verein
Trug Verlangen,
Ist gegangen
Zu des Heilands Wohnung ein.

Rèquiem (Antic poema catòlic)

Reposa de les doloroses fatigues
i del càlids ardors amorosos!
El que anhelà
la sagrada unió,
entrarà
en la morada de la salvació.

Brillen lluminoses les estrelles
sobre la tomba del just,
del mateix que lluirà
com estrella de la nit
quan contempli el Senyor
en la seva glòria celestial.

Intercediu per mi, ànimes santes!
Esperit Sant, que no em falti el teu consol!
Sents? Sonen cants de joia,
festives tonades
toquen allà dalt
les arpes dels àngels.

Reposa de les doloroses fatigues
i del càlids ardors amorosos!
El que anhelà
la sagrada unió,
entrarà
en la morada de la salvació.

TEXTOS

HANNS EISLER (1898- 1962)

Bertold Brecht

Aus dem Hollywooder Liederbuch

Hotelzimmer 1942

An der weissgetünchen Wand
Steht der schwarze Koffer mit den Manuskripten.
Drüben steht das Rauchzeug mit den kupfernen
Aschenbechern,
Die chinesische Leinwand, zeigend den Zweifler
Hängt darüber. Auch die Masken sind da.
Und neben der Bettstelle
Steht der kleine sechslampige Lautsprecher.
In der Frühe
Drehe ich den Schalter um und höre
Die Siegesmeldungen meiner Feinde.

Die Maske des Bösen

An meiner Wand hängt ein japanisches Holzwerk
Maske eines bösen Dämons, bemalt mit Goldlack.
Mitfühlend sehe ich
Die geschwollenen Stirnäder, andeutend
Wie anstrengend es ist, böse zu sein.

An den kleinen Radioapparat

Du kleiner Kasten, den ich flüchtend trug
Daß seine Lampen mir auch nicht zerbrächen
Besorgt vom Haus zum Schiff, vom Schiff zum Zug
Daß meine Feinde weiter zu mich sprächen...

An meinem Lager und zu meiner Pein
Der letzten nachts, der ersten in der Früh
Von ihren Siegen und von meiner Müh:
Versprich mir, nicht auf einmal stumm zu sein!

Frühling

Fischreiche Wässer! Schönbaumige Wälder!
Birken- und Beerenduft!
Vieltöniger Wind durchschaukelt eine Luft
So mild, als stünden jene eisernen Milchbehälter
Die dort vom weissen Gute rollen, offen!
Geruch und Ton und Bild und Sinn verschwimmt.
Der Flüchtling sitzt im Erlengrund und nimmt
Sein schwieriges Handwerk wieder auf: das Hoffen.

Del Cançoner de Hollywood

Cambra d'hotel 1942

Junt a la paret pintada de blanc
hi ha la maleta negra amb els manuscrits.
A sobre hi ha els estris de fumar,
amb el cendrer de coure.
Damunt hi ha la tela xinesa amb el retrat de l'esceptic.
També hi ha les caretes.
I a prop del capçal del llit
hi ha la ràdio de sis vàlvules.
De bon matí
l'encenc i escolto
els victoriosos anuncis dels meus enemics.

La màscara del mal

En la meva paret hi penja una fusta japonesa,
la màscara d'un dimoni dolent, pintada amb laca daurada.
Molt impressionat, miro
les turgents artèries frontals, que indiquen
com n'és de fatigós, ser dolent.

Al petit aparell de ràdio

Tu, petita caixa, que portava fugint
procurant que no se'm trenquessin les seves vàlvules,
de casa al vaixell, del vaixell al tren,
perquè poguessin seguir parlant-me els meus enemics.

A casa meva i per desgràcia meva,
el darrer a la nit, i el primer al matí,
les seves victòries i la meva pena:
promet-me no quedar-te mut!

Primavera

Aigües plenes de peixos! Boscs de bells arbres!
Aromes de bedolls i de cereals!
Vents suaus es gronxen en un aire
molt dolç, com si aquelles fèrries tanques per a les vaques
que ressonen en blanques finques, fossin obertes!
Es confonen olors i sons, imatges i sentits.
El fugitiu seu en terreny de verns i reprèn
la seva difícil tasca: esperar.

TEXTOS

Auf der Flucht

Da ich die Bücher, nach der Grenze hetzend
Den Freunden liess, entrat ich des Gedichts
Doch führ ich meine Rauchgeräte mit, verletzend
Des Flüchtlings dritte Regel: Habe nichts!

Die Bücher sagen dem nicht viel, der nur
Auf solche wartet, kommend, ihn zu greifen.
Das Ledersäcklein und die alten Pfeifen
Vermögen fürdert mehr für ihn zu tun.

Über den Selbstmord

In diesem Lande und in dieser Zeit
Dürfte es trübe Abende nicht geben
Auch höhe Brücken über die Flüsse
Selbst die Stunde zwischen Nacht und Morgen
Und die ganze Winterzeit dazu, das ist gefährlich.
Denn angesichts dieses Elends
Werfen die Menschen
In einem Augenblick
Ihr unverträgliches Leben fort.

Die Flucht

Auf der Flucht vor meinem Landsleuten
Bin ich noch Finnland gelangt. Freunde
Die ich gestern nicht kannte, stellten uns Betten
In saubere Zimmer. Im Lautsprecher
Höre ich die Siegesmeldungen des Abschaums.
Neugierig
Betrachte ich die Karte. Hoch oben in Lappland
Nach dem Nördischen Eismeer zu
Sehe ich noch eine kleine Tür.

Die Landschaft des Exils

Aber auch ich auf den letzten Boot
Sah noch den Frohsinn des Fröhrots im Tadelzeug
Und der Delphine grauliche Lieber tauchend
Aus der chinesischen See.
Die Pferderwälzlein mit dem Goldbeschlag,
Die rosa Armschleier der Matronen
In den Gassen des gezeichneten Manila
Sah auch der Flüchtlings mit Freude.
Und die Öltürme und die duftenden Gärten von
Los Angeles
Und die abendlichen Schluchten Kaliforniens liessen
Den Boten des Unglücks nicht kalt.

En la fugida

En deixar els llibres als amics, apressat
per creuar la frontera, vaig deixar els poemes,
però vaig prendre els estris de fumador, trencant
la tercera regla del fugitiu: no portis res!

Els llibres no signifiquen gaire per a aquell que només
espera l'arribada dels seus torturadors.
La bosseta de pell i les velles pipes
li seran de més utilitat.

Sobre el suïcidi

En aquest país i en aquest temps
no hi hauria d'haver vespres ombrívols,
ni als ponts sobre els rius
mentre les hores entre la nit i el matí
i tot l'hivern sencer són perillosos.
Perquè en veure aquesta misèria
els homes abandonen
en un moment
la seva vida insuportable.

La fugida

En la fugida dels meus compatriotes
he arribat a Finlàndia. Amics
que ahir no coneixia, ens ha deixat llits
en cambres netes. En els altaveus
sento noves de les victòries de la xusma.
Encuriosit,
consulto el mapa. Al nord, a Lapònia
veig encara una petita porta
cap al glaçat Mar del Nord.

El paisatge de l'exili

També jo, des del darrer vaixell, vaig veure
encara la alegria del roig matinal des del velam,
i com els cossos grisosos del dofins
saltaven pel mar de la Xina.
Els petits cotxets de cavalls amb guarniments daurats,
els vels rosats als braços de les matrones
als carrers de la dibuixada Manila
veié també amb joia el fugitiu.
I les torres petrolíferes i els olorosos jardins
de Los Angeles
i els congostos vespertins de Califòrnia
no deixaren fred l'emissari de la desgràcia.

TEXTOS

HUGO WOLF (1860- 1903)

Johann Wolfgang von Goethe
Harfenspieler I

Wer sich der Einsamkeit ergibt,
Ach! der ist bald allein;
Ein jeder lebt, ein jeder liebt,
Und läßt ihn seiner Pein.

Ja! laßt mich meiner Qual!
Und kann ich nur einmal
Recht einsam sein,
Dann bin ich nicht allein.

Es schleicht ein Liebender lauschend sacht,
Ob seine Freundin allein?
So überschleicht bei Tag und Nacht
Mich Einsamen die Pein,

Mich Einsamen die Qual.
Ach werd' ich erst einmal
Einsam im Grabe sein,
Da läßt sie mich allein!

Johann Wolfgang von Goethe
Harfenspieler III

Wer nie sein Brot mit Thränen ass,
Wer nie die kummervollen Nächte
Auf seinem Bette weinend saß,
Der kennt euch nicht, ihr himmlischen Mächte!

Ihr führt ins Leben uns hinein,
Ihr läßt den Armen schuldig werden,
Dann überläßt ihr ihn der Pein:
Denn alle Schuld rächt sich auf Erden.

Arpista I (Goethe-Lieder, n.1)

Qui es resigna a la solitud,
ai, aviat estarà sol!
Tothom viu, tothom estima,
i el deixen amb la seva pena.

Sí! Deixeume amb el meu turment!
I que almenys una vegada
pugui estar ben sol!
Llavors no estaré sol!

S'esquitlla de puntetes un amant
si està sola la seva amiga?
Així sento, dia i nit,
solitari, les penes,

solitari, el turment.
Ah, si algun dia
estic sol en la tomba
deixeume allà tot sol!

Arpista III (Goethe-Lieder, n.3)

Qui mai menjà amb llàgrimes el seu pa,
ni mai passà plorant en el seu llit
les nits plenes d'affliccions,
aquest no us coneix tampoc, celestials poders!

Vosaltres ens guieu per aquesta vida,
vosaltres feu culpables els desgraciats,
i els abandoneu després a la seva pena:
car en la terra es paguen totes les culpes.

TEXTOS

Johann Wolfgang von Goethe
Harpenspieler II

An die Thüren will ich schleichen,
Still und sittsam will ich stehn;
Fromme Hand wird Nahrung reichen,
Und ich werde weiter gehn.

Jeder wird sich glücklich scheinen,
Wenn mein Bild vor ihm erscheint;
Eine Thräne wird er weinen,
Und ich weiß nicht, was er weint.

Arpista II (Goethe-Lieder, n.2)

Aniré blanament fins a les portes,
restaré callat i humil,
pietoses mans em donaran menjar,
i seguiré el meu camí.

Tots es mostraran feliços
en veure la meva imatge;
ploraran una llàgrima
i no sabré mai per què.

#taldiacomavui de 2015 es feia realitat un dels projectes més ambiciosos de la Schubertiada a Vilabertran, *La cançó de la terra* de Mahler, en la versió de cambra d'Arnold Schoenberg. Va anar a càrec del tenor Charles Reid, el baríton Matthias Goerne, el pianista Alexander Schmalz i un conjunt instrumental, tots ells dirigits per Joan Pons.

17.03.-21.04.18 internationales musikfestival heidelberger **frühling**

»NEULAND.LIED«

De dijous 12 a diumenge 15 d'abril de 2018

Aquest festival de lied inclòs a la Heidelberger Frühling és únic en el panorama musical alemany: un espai obert a noves idees, un laboratori per al futur del lied. Als recitals de format tradicional amb cantants d'excepció com Mark Padmore s'hi afegeixen en l'edició del 2018 programes fascinants amb els cicles més coneguts de 1840, el *Liederjahr* de Robert Schumann: en un concert escenificat, *Dichterliebe* compartirà espai amb un cicle de temàtica amorosa del segle XXI; en un concert sobre l'efímer es trobaran *Frauen-Liebe und Leben* i música antiga anglesa; el *Liederkreis*, op. 39 serà interpretat amb improvisacions vocals, i lied de Schumann en estil antic dialogaran amb Johann Sebastian Bach... El viatge a Heidelberg, la ciutat del lied, és una expedició per a persones curioses!

El programa es publicarà a l'octubre. Reserveu-lo ara a
www.heidelberger-fruehling.de i el rebreu de franc a casa vostra.

TEXTOS

HANNS EISLER (1898- 1962)

Bertold Brecht

Fünf Hollywood-Elegien

I

Unter den grünen Pfefferbäumen
Gehen die Musiker auf den Strich, zwei und zwei,
Mit den Schreibern. Bach
Hat ein Strichquartett im Täschen. Dante schwenkt
Den dünnen Hintern

II

Die Stadt ist nach den Engeln gennant
Und man begegnet allenthalben Engeln.
Sie riechen nach Öl und tragen goldenen Pessare
Und mit blauen Ringen um die Augen
Füttern sie allmorgendlich die Schreiber in ihren
Schwimmpföhlen.

III

Jeden Morgen, mein Brot zu verdienen
Gehe ich zum Markt, wo Lügen verkauft werden.
Hoffnungsvoll
Reihe ich mich ein unter die Verkäufer.

IV

Diese Stadt hat mich belehrt
Paradies und Hölle können eine Stadt sein.
Für die Mitellosen
Ist das Paradies die Hölle.

V

In den Hügeln wird Gold gefunden
An der Küste findet man Öl.
Größere Vermögen
Bringen die Träume vom Glück
Die man hier auf Zelloid schreibt.

Cinc elegies de Hollywood

I

Sota verdes pebreres
van en línia els músics, de dos en dos,
amb els escriptors. Bach
té un quartet de corda a la butxaca. Dante
belluga l'eixut darrera.

II

La ciutat s'anomena com els àngels
i hom es troba àngels en totes bandes.
Fan olor de petroli i porten pessaris d'or,
i tot fent ulleres
manduquen cada matí els escriptors en les seves
piscines.

III

Cada matí, per guanyar-me el pa,
vaig al mercat on es compren mentides.
Ple d'esperances
m'instal·lo entre els venedors.

IV

Aquesta ciutat m'ha ensenyat
que paradís i infern poden ser la mateixa ciutat.
Per als fracassats
el paradís és l'infern.

V

En els turons s'ha trobat or.
A la costa es troba petroli
Grans fortunes
porten somnis de felicitat
que aquí s'escriuen en cel-luloide.

TEXTOS

HUGO WOLF (1860- 1903)

Johann Wolfgang von Goethe
grenzen der Menschheit

Wenn der uralte,
Heilige Vater
Mit gelassener Hand
Aus rollenden Wolken
Segnende Blitze
Über die Erde sät,
Küss' ich den letzten
Saum seines Kleides,
Kindliche Schauer
Treu in der Brust.

Denn mit Göttern
Soll sich nicht messen
Irgend ein Mensch.
Hebt er sich aufwärts,
Und berührt
Mit dem Scheitel die Sterne,
Nirgends haften dann
Die unsichern Sohlen,
Und mit ihm spielen
Wolken und Winde.

Steht er mit festen,
Markigen Knochen
auf der wohlgegründeten
Dauernden Erde;
Reicht er nicht auf,
Nur mit der Eiche
Oder der Rebe
Sich zu vergleichen.

Was unterscheidet
Götter von Menschen?
Daß viele Wellen
Vor jenen wandeln,
Ein ewiger Strom:
Uns hebt die Welle,
Verschlingt die Welle,
Und wir versinken.

Ein kleiner Ring
Begrenzt unser Leben,
Und viele Geschlechter
Reihen sich dauernd
An ihres Daseins
Unendliche Kette.

Límits de la humanitat (Goethe-Lieder, n.51)

Quan el venerable
Pare Etern
amb mà serena,
dels núvols oscil·lants
envia sobre la terra
llamps benefactors,
beso l'últim
plec del seu vestit
amb esgarrifances infantils
en el fons del meu pit.

Car amb els déus
no s'hi pot mesurar
qualsevol home.
Si s'eleva tant
que toca amb el seu cap
les estrelles,
enlloc toquen llavors
els seus peus inseguers,
i juguen amb ell
els núvols i els vents.

Si repenja els fermes
oscos medul·losos
sobre la sólida
terra duradora,
no arriba
a comparar-se
ni amb el roure
ni amb la parra.

Què diferencia
els déus dels homes?
Que aquells envien
moltes onades
en corrent etern:
l'onada ens aixeca,
ens devora
i ens submergim.

Una petita anella
limita la nostra vida,
i moltes generacions
es succeeixen constantment
en la inacabable cadena
de la seva existència.

TEXTOS

Lord Byron (traducció de l'anglès d' Otto Gildenmeister)

Sonne der Schlummerlosen

Sonne der Schlummerlosen, bleicher Stern!
Wie Tränen zittern, schimmerst du von fern;
Du zeigst die Nacht, doch scheust sie nicht zurück,
Wie ähnlich bist du dem entschwundenen Glück,
Dem Licht vergang'ner Tage, das fortan
Nur leuchten, aber nimmer wärmen kann!

Die Trauer wacht, wie es durchs Dunkel wallt,
Deutlich, doch fern, hell, aber o, wie kalt!

Robert Reining

Morgenstimmung

Bald ist der Nacht ein End' gemacht,
Schon fühl ich Morgenlüfte wehen.
Der Herr, der spricht: Es werde Licht!
Da muß, was dunkel ist, vergehen.

Vom Himmelszelt durch alle Welt
Die Engel freudeauchzend fliegen:
der Sonne Strahl durchflammt das All.
Herr, laß uns kämpfen, laß uns siegen!

Sol dels insomnes (Vier Gedichte, n.4)

Sol dels insomnes, pàl·lida estrella!
Brilles en la llunyania com llàgrimes tremoloses;
assenyales la nit, però no se'n va espantada,
com t'assembles a la felicitat perduda,
a la llum dels dies passats,
que segueix lluint, però que mai més no podrà escalfar.

La tristesa vetlla com si surés en l'obscuritat:
clara, però llunyana; iluminosa, però, oh, que freda!

Sentiment matinal (Drei Gedichte von R. Reinick n. 2)

Aviat s'haurà acabat la nit,
ja sento alenar els aires del matí.
És el Senyor, que diu: que es faci la llum!
i tot el que és fosc, ha de morir.

Des de la volta celestial els àngels
volen joiosos cap a tot el món:
els raigs del sol ho encenen tot.
Senyor, deixa'ns lluitar, deixa'ns guanyar!

HANNS EISLER (1898- 1962)

Bertold Brecht

Aus dem Hollywood Liederbuch

Speisekammer 1942

O schättige Kühle! Einer dunklen Tanne
Geruch geht nächtlich brausend in dich ein
Und mischt sich mit dem süßer Milch aus großer Kanne
Und dem das Raucherspecks am kalten Stein.

Bier, Ziegekäse, frisches Brot und Beere
Gepflückt am grauen Strauch, wenn Frühtau fällt!
Oh, könnt ich laden euch, die überm Meere
Der Krieg der leeren Mägen hält!

Del Cançoner de Hollywood

Rebst 1942

Oh, ombrívola frescor! Una olor d'avet
puja de nit cap a tu
i es barreja amb la de llet en grosses gerres
i la de bacó fumat en pedra freda.

Cervesa, pa tendre i baies
collides de l'arbust gris, quan cau la primera rosada!
Oh, si us pogués convidar, els d'ultramar
amb els estòmacs buits per la guerra!

TEXTOS

Ostersonntag

Heute, Ostersonntag früh
Ging ein plötzlicher Schneesturm über die
Insel. Zwischen den grünenden Hecken lag Schnee.
Mein junger Sohn
Holte mich zu einem Aprikosenbäumchen an
der Hausmauer
Von einem Verse weg, in dem ich
auf diejenigen mit dem Finger deutete.
Die diesen Krieg vorbereiteten, der
diesen Kontinent, diese Insel, mein Volk und meine
Familie und mich vertilgen muss.
Schweigend
legten wir einen Sack
Um den frierenden Baum.

Die letzte Elegie

Über die vier Städte kreisen die Jagdflieger
Der Verteidigung in grosser Höhe
Vermutlich damit der Gestank der Gier und des Elends
Nicht zu ihnen heraufdringt.

Heimkehr

Die Vaterstadt, wie find ich sie doch?
Folgen den Bombenschwärmern
Komm ich nach Haus.
Wo liegt sie mir? Dort, wo die ungeheureren
Gebirge von Rauch stehn.
Das in den Feuern dort
Ist sie.

Die Vaterstadt, wie empfängt sie mich wohl?
Vor mir kommen die Bomber. Tödliche Schwärme
Melden euch meine Rückkehr. Feuersbrunste
Gehen dem Sohn voraus.

Der Sohn I

Wenn sie nachts lag und dachte
Und ihr Sohn auf der grimmigen See!
Sie konnte nicht einschlafen
Ihr Herz, das pochte so laut.

Wenn ihr Sohn besuchen kam
Stand sie nachts vor der Hütte.
Wasser aus einem Eimer schüttete sie,
An die Wand, hinter der ihr Sohn lag
Damit er entschlief, damit er meinte
Er wär noch auf der See.

Diumenge de Pasqua

Avui, diumenge de Pasqua, de matinada
caigué de sobte una nevada sobre l'illa.
Entre verdes bardisses hi havia neu.
El meu jove fill
m'ajudà a salvar un petit albercoquer junt
al mur de casa
allunyant-me d'un vers
en el qual amb el dit assenyalava
els que van ordir aquesta guerra que
havia d'acabar amb aquest continent,
aquesta illa, el meu poble i la meva família.
En silenci
lligàrem un sac
al voltant de l'arbre gelat.

La última elegia

Per sobre les quatre ciutats voltaven a gran alçada
els pilots de caça del Departament de Defensa,
segurament perquè la pudor de l'avidesa i la misèria
no els arribés.

Tornada a casa

La ciutat dels pares, com la trobaré?
Arribaré a casa
precedit per esquadrons de bombarders.
On serà? Allà, on hi ha aquelles enormes
muntanyes de cendres.
Allà, en la foguera,
És allà.

La ciutat dels pares, com em rebrà?
Abans arriben els bombarders. Bandades mortals
us anuncien la meva tornada. Els incendis
precedeixen al fill.

El fill (I)

Quan ella jeia a la nit i pensava
en el seu fill en la mar amenaçadora,
no es podia adormir,
el seu cor bategava massa fort.

Quan el seu fill la visità,
passà tota la nit dempeus davant la cabana.
Vessava aigua d'una galleda
a la paret, darrere la qual jeia el seu fill
perquè s'adormís pensant
que encara era a la mar.

TEXTOS

Blaise Pascal

Zwei Lieder (adapted in English by W. F. Trotter)

I

Despite these miseries, man wishes to be happy, and only wishes to be happy, and cannot wish not to be so. But how will he set about it? To be happy he would have to make himself immortal. But, not being able to do so, it has occurred him to prevent himself from thinking of death.

II

The only thing which consoles us for our miseries is diversion, and yet this is the greatest of our miseries. For it is this which principally hinders us from reflecting upon ourselves, and which makes us insensibly ruin ourselves. Without this we should be in a state of weariness, and this weariness would spur us to seek more solid means of escaping from it. But diversions amuse us and lead us unconsciously to death.

Joseph von Eichendorff

Aus dem Hollywooder Liederbuch

Erinnerung an Eichendorff und Schumann

Aus der Heimat hinter den Blitzen rot,
Da kommen die Wolken her.
Aber Vater und Mutter sind lange tot,
Es kennt mich dort keiner mehr.

Berthold Viertel

Aus dem Hollywood Liederbuch

L'automne californien

Die Leiter blieb noch unterm Feigenbaum stehen,
Doch er ist gelb und schon längst leer gegessen
Von Schnabeln und von Mündern, wem's zuerst geglückt.

Wird ihn der nächste Sommer grün und reich beladen sehen.
Und kommt der Friede unterdessen,
Mag es ein ander sein, der hier die Feigen pflückt.

Wir wären dann in kältere Breiten heimgegangen:
Da wächst kein Feigenbaum,
Aber der Wein.

Dos Lieder (adaptats a l'anglès per W. F. Trotter)

I

Malgrat les nostres misèries, hom desitja ser feliç, i només desitja ser feliç, i no pot desitjar no ser-ho. Però com fer-ho? Per ser feliç hauria de fer-se immortal, però no podent fer-ho, se li acudí prevenir-se no pensant en la mort.

II

L'única cosa que ens consola de les nostres misèries és la diversió, i amb tot, aquesta és la més gran de les nostres misèries. Perquè és el que principalment ens impedeix reflexionar sobre nosaltres mateixos i que insensiblement ens perd. Sense ella estaríem en un estat d'avorriment, i aquest avorriment ens incitaria a cercar mitjans més sòlics per escapar-ne. Però les diversions ens diverteixen i ens porten inconscientment cap a la mort.

Del Cançoner de Hollwood

Record d'Eichendorff i Schumann

De la meva pàtria, darrera aquells resplendors vermells,
arriben tots els núvols.
Però el pare i la mare fa temps que són morts,
i allà ningú més em coneix.

Del Cançoner de Hollwood

Tardor a Califòrnia

L'escala encara està recolzada a la figuera,
però és verda i buida, els fruits menjats fa temps
per becs i boques que els gaudiren primer.

El proper estiu la veurem verda i ben carregada.
I arribada la pau mentrestant,
que sigui un altre el que culli les figues.

Llavoires seríem en un clima millor a casa nostra:
no hi ha figueres,
però hi ha vi.

TEXTOS

ROBERT SCHUMANN (1810- 1856)

Gottfried Kinkel

Abendlied

Es ist so still geworden,
Verrauscht des Abends Wehn.
Nun hört man aller Orten
Der Engel Füße gehn.
Rings in die Tiefe senket
Sich Finsternis mit Macht: –
Wirf ab, Herz, was dich kränket
Und was dir bange macht!

Nun stehn im Himmelskreise
Die Stern' in Majestät.
In gleichem, festem Gleise
Der goldne Wagen geht.
Und gleich den Sternen lenket
Er deinen Weg durch Nacht: –
Wirf ab, Herz, was dich kränket
Und was dir bange macht!

Cançó vespertina

Hi ha una gran calma,
ha minvat la brisa vespertina,
se senten ara a tot arreu
les petjades dels àngels.
Al voltant tot es submergeix,
poderós, en les tenebres...
Expulsa, cor, el que t'afligeix
i t'omple d'angoixa!

Lluen ara les estrelles en la volta celestial
amb tota llur majestat.
El carreatge daurat segueix
la seva cursa de sempre.
I com a les estrelles, guia
el teu camí a través de la nit...
Expulsa, cor, el que t'afligeix
i t'omple d'angoixa!

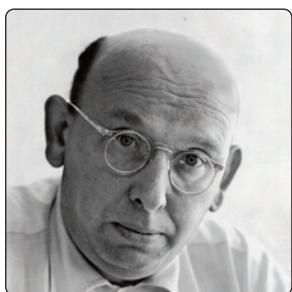
Traducció dels poemes al català de Manuel Capdevila i Font

Robert Schumann (1810 - 1856)

Hugo Wolf (1860 - 1903)

Hanns Eisler (1898 - 1962)

Cicle a la Filmoteca: "Franz Schubert al cinema: 2a edició"

L'any passat, tot just acabada la Schubertiada a Vilabertran, vam continuar escoltant la música de Schubert a la Filmoteca de Catalunya. El cicle "Franz Schubert al cinema" va programar cinc pel·lícules que, bé com a part de la trama, bé com a part de la banda sonora, tenien el músic com a protagonista. La Filmoteca ha programat per enguany un segon cicle al voltant de la figura de Schubert amb les següents pel·lícules:

E la nave va (1983, F. Fellini) 5/09 (17:00 h) i 9/09 (19:30 h)

The Hunger (1983, Tony Scott) 7/09 (17:00 h) i 9/09 (22:00 h)

La belle meunière (1949, M. Pagnol) 6/09 (17:00 h) i 8/09 (21:30 h)

AGRAÏMENTS

Amb l'ajut de

Caixa d'Enginyers

FUNDACIÓ
CASTELL DE PERALADA

Audi
Autopodium

PERE VENTURA
CAVA *

Amb la col·laboració de

LAUDITORI
BARCELONA

Well Known Selection Berg
Schubert
Brahme Wolf
Liederabend
Schubertiana
Beethoven Schubert Haydn

Nord
PRODUCCIONS·EVENTS

Parroquia de Santa María
de Vilabertran

Filmoteca
de Catalunya

Costa
Brava
Girona
FESTIVALS

Mitjans col·laboradors

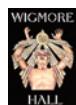
33 Cat Música
CATALUNYA RÀDIO

LAVANGUARDIA

P
Platea Magazine

Partners internacionals

heidelberger
frühling

SCHUBERTÍADA VILABERTRAN 25 ANYS

www.schubertiadavilabertran.cat

Amb el suport de _____

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

GOBIERNO
DE ESPAÑA
MINISTERIO
DE EDUCACIÓN, CULTURA
Y DEPORTE

Ajuntament
de Figueres
Alt Empordà

Diputació de Girona

Ajuntament de Vilabertran

Patrocinador principal _____

B Sabadell
Fundació

Organitza _____

Amb el patrocini de _____

abertis

Damm
Fundació

**JOVENTUTS
MUSICALS
DE FIGUERES**